

Univerzita Palackého Olomouc

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Studijní obor: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

KRIMINALITA MLÁDEŽE V REGIONU

(Bakalářská práce)

Autor: Robert Kolář

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Marcela Musilová, Ph.D.

Olomouc, červen 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením doc. PaedDr. Marcely Musilové, Ph.D. a uvedl v seznamu literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

Olomouc, červen 2010

Děkuji paní doc. PaedDr. Marcele Musilové, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Olomouc, červen 2010

Robert Kolář

Úvod	6
1 Příčiny a podmínky kriminality	7
1.1 Základní pojmy	7
1.2 Vliv rodiny	9
1.3 Vliv školy	10
1.4 Vrstevnické skupiny	11
1.5 Etnický původ	12
1.6 Vliv drog	13
1.7 Volný čas	14
2 Orgány zapojené v trestním řízení	15
2.1 Probační a mediační služba	15
2.2 Policie ČR	16
2.3 Orgán sociálně právní ochrany dětí	17
2.4 Soud	18
3 Prevence	19
3.1 Primární prevence	19
3.2 Sekundární prevence	20
3.3 Terciární prevence	20
4 Kriminalita mladistvých a nezletilých	22
4.1 Nejčastěji páchané trestné činy ze strany dětí a mladistvých - taxativní výčet dle Trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.	22
5 Statistika kriminality mládeže v okrese Olomouc	24

5.1	Nejčastěji páchané trestné činy v okrese Olomouc.....	27
6	Výzkumná část.....	33
6.1	Technika studia dokumentů	33
6.2	Kazuistika.....	34
6.3	Kazuistiky mladistvých.....	34
6.3.1	Kazuistika 1	35
6.3.2	Kazuistika 2	36
6.3.3	Kazuistika 3	38
6.4	Shrnutí kazuistik.....	39
	Závěr.....	41
	Anotace.....	43
	Literatura	44
	Seznam příloh.....	47

Úvod

Téma bakalářské práce jsem si zvolil z důvodů profesních. Často se setkávám při šetření trestné činnosti s tím, že jako pachatelé jsou zjištěni mladiství nebo nezletilí. S některými přicházím při šetření trestné činnosti do kontaktu opakovaně a to pro jejich delikvenci.

Páchání trestné činnosti nezletilých a mladistvých je v poslední době velmi diskutovaným problémem a vděčným tématem sdělovacích prostředků. Rovněž i v bezprostředním okolí silně vnímáme asociální chování dětí a mladistvých a často si klademe otázku, co s tím. Občana zajímá, co proti tomu dělá např. policie, škola, rodina. Mne z profesního hlediska zajímají příčiny a podmínky trestné činnosti, jejich možné odstranění nebo zmírnění za spolupráce policie a jiných výchovných institucí.

V teoretické části práce se chci zaměřit na podmínky, příčiny vzniku kriminality mladistvých a nezletilých. Dále na osobnost jedince, jeho sklony ke kriminalitě a rovněž vliv společnosti na takové chování.

V druhé části bych chtěl uvést organizace a instituce spolupracující s policií při šetření trestné činnosti, jak v průběhu vyšetřování, tak v průběhu výchovného procesu např. škola, rodina. Dále se hodlám zabývat rodinnou a školní výchovou z hlediska prevence trestné činnosti.

V třetí praktické části mám záměr uvést vývoj kriminality nezletilých a mladistvých na okrese Olomouc v období od roku 2004 do roku 2009, zhodnotit získaná data, a tato analyzovat s tím, zda v uvedeném období dochází k poklesu kriminality či nárůstu.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaký je dlouhodobý stav kriminality mladistvých a nezletilých v olomouckém regionu.

1 Příčiny a podmínky kriminality

Stanovení příčin páchaní trestné činnosti určuje několik faktorů, vývojové zvláštnosti mladého jedince a mikrostruktura prostředí mládeže. Tyto faktory utváří charakterové vlastnosti osobnosti, postoje, hodnotový systém, orientaci v sociální oblasti. Stěžejní vliv na formování osobnosti má rodina, kamarádi, škola atd. Podněty, které negativně ovlivňují vývoj jedince, nejvíce působí na psychiku, tedy na motivaci, citovou a morální složku, sebeovládání. Kvalita a stupeň vývoje osobnosti je odlišná jak u jedinců stejného věku, tak u jedinců různých věkových skupin. Tento vývoj z pohledu sociologie je dále ovlivněn sociálními rolemi, pohlavím, věkem, pozicí ve skupině vrstevníků.

Podmínky patří do další skupiny vlivů, které usnadňují spáchání trestného činu. Jedná se o okolnosti objektivní, v určitém čase, společenském klimatu. Posouzení podmínky pro spáchání trestného činu je individuální a může být velmi rozdílné pro osobu mladistvého nebo dospělého pachatele. Pro jednoho to může být určitá forma tzv. brzdy, pro druhého naopak spouštěcí impuls.

1.1 Základní pojmy

Trestní řád uvádí v ustanovení § 11 odst. 1. písm. d) trestního řádu, že ten, „*kdo v době spáchání činu nedovrší patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný*“. Dále dle ustanovení § 74 trestního zákona, platného do 31.12.2009, je osoba **mladistvého** vymezena jako osoba, „*kteřá v době spáchání trestného činu dovršila patnáctý rok a nepřekročila osmnáctý rok svého věku*“. V úmluvě o právech dítěte přijaté v New Yorku dne 20. 11. 1989 se **dítětem** rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud nedosáhla zletilosti již dříve.

Trestní řád takový pojem neuzívá, trestní zákon platný do 31.12.2010 pouze v některých případech u specifických skutkových podstat jednotlivých trestných činů (př.

trestný čin únos dle § 216 trestního zákona nebo trestného čin opuštění dítěte dle § 212 trestního zákona). Dle v současnosti platného trestního zákoníku **dítětem** podle § 126 „*se rozumí osoba mladší patnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak*“. Obecně jsou za děti podle zákona o rodině považovány osoby mladší patnácti let (Chmelík, 1998).

Kriminologie používá termín **děti**, tento vymezuje osoby předškolního věku, mladšího školního věku, staršího školního věku s tím, že tyto osoby mohou spáchat pouze **čin jinak trestný**, který není trestným činem z důvodu nízkého věku pachatele. Věk mezi jedenáctým a dvanáctým rokem vymezuje hranici mezi mladším školním věkem a starším školním věkem. Trestní odpovědnost dle zákona je po dosažení 15. roku věku. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže v hlavě třetí v § 93 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb. uvádí“Ochrannou výchovu soud pro mládež uloží dítěti, které spáchalo čin, za nějž trestní zákon ve zvláštní části dovoluje uložení výjimečného trestu, a které v době spáchání činu dovršilo dvanáctý rok svého věku a je mladší než patnáct let.“

Dalším pojmem v kriminologii je **mladý dospělý**. Jedná se o osoby ve věku od 18 let do 24 let. V případě spáchání trestného činu osobou v tomto věkovém rozmezí trestní zákoník v § 41 písm. f) stanoví polehčující okolnosti, spáchání trestného činu ve věku blízkém věku mladistvých, které jsou významné při výměře trestu. V praxi toto rozmezí soudy zpravidla přiznávají u osob ve věku 18 let až 19 let (Novotný, 2001).

V dnešní době je velmi frekventovaný pojem v České republice **snížení věkové hranice trestní odpovědnosti**. Veřejnost je tímto problémem rozpolcená na dvě strany. Zastánci snížení této hranice jsou terénní policisté, vězenští pracovníci, pracovníci diagnostických ústavů, část soudců a státních zástupců, a to u sofistikovaných trestných činů, kterým předchází příprava a obstarávání alibi. Důvodem je dnešní vyspělost mládeže, brutalita a v neposlední řadě trojnásobný počet stíhaných mladistvých. Na straně odpůrců stojí většinou právníci ve výzkumně vzdělávací sféře a část sociálních pracovníků. Důvodem je školní docházka a sexuální zneužívání.

Názor občanů ke snížení věkové hranice je kladný, dlouhodobě pro snížení věkové hranice je nadpoloviční většina, a to jak ze strany mužů i žen. Věkovou hranici chtějí snížit u všech trestných činů.

1.2 Vliv rodiny

Rodina je základním pilířem socializace a u převážné části jedinců je to prvotní výchovný model, s kterým se jedinec ztotožňuje a který ho do určité míry formuje. Dochází zde k prvotním nápodobám, a to od rodičů. Toto chování přebírá zcela nekriticky, stává se mu určitým vzorovým modelem pro řešení konfliktů, utváření si postojů, hodnot a norem. Přírozenou potřebou jedince je dobré rodinné zázemí s jasně stanovenými rolami, postoji a vazbami. Z tohoto vyplývá, že v případě nepřipravenosti rodičů k výchově není přejímaný model chování pro jedince ideální. Obdobné je to v případě rozpadu rodiny, kdy na výchovu zůstane pouze jeden z rodičů a není ve většině případů schopen suplovat roli chybějícího rodiče. V mnoha případech je to impulzem pro vznik delikventní kariéry dítěte. Rovněž rodina tzv. doplněná, tedy příchod nového člena rodiny, je pro dítě velmi zátěžovou situací, a pokud nový člen rodiny není schopen navázat kontakt s dítětem a nalézt shodu svých záměrů s potřebami dítěte, naráží na komunikační bariéru. Může docházet k prohloubení asociality dítěte. Dále v mnoha rodinách dochází k zanedbání výchovných povinností z důvodu vysokého pracovního nebo společenského vytížení a v těchto případech je často výchova nahrazována hmotnými statky. Dítě v tomto případě nedostatek rodinné péče, lásky, má nahrazeno penězi, drahými věcmi a spíše hmotné statky se pro něj stávají měřítkem hodnot a toto bývá počátkem kriminální kariéry. Specifickou skupinou mladých pachatelů je tzv. **zlatá mládež**, která vzhledem k výraznému ekonomickému blahobytu má pocit beztrestnosti, nedotknutelnosti a hledá určitou formu zpestření života, vzrušení, a to i za cenu překročení zákona. Často se uvádí a i z praxe je zřejmé, že většina rodičů mladých pachatelů má velmi nízké vzdělání, v dosti případech i nedokončené základní vzdělání a tedy nekladou příliš velkou váhu na vzdělání svých dětí, dochází ke klasickému přejímání sociálního vzoru rodiny, můžeme to nazvat takřka intuitivním, tedy těžce ovlivnitelným chováním. Tímto však dochází k negativní podstatné změně hodnotových postojů dětí v těchto rodinách a u některých je to jedním ze spouštěcích impulsů pro páchaní trestných činů. Rovněž alkoholismus, toxikomanie, promiskuitní chování rodičů má negativní vliv na utváření modelu chování dítěte a vytváří podmínky pro kriminální kariéru (Novotný, 2008).

1.3 Vliv školy

Jedná se o prostředí, v kterém se dítě seznamuje s působením společenských norem a hodnot. Tyto normy a hodnoty nebývají však vždy ve shodě s dosavadními získanými a osvojenými normami z rodinného prostředí. Obecně však platí, že postoje žáků jsou spíše odrazem postojů rodičů, jen v menší míře se odráží v jejich postojích vliv učitelů. Vliv učitelů směřující k usměrnění nebo změně negativního postoje žáka nelze praktikovat zesměšňováním, trestáním nebo vyčleněním žáka z kolektivu, ale spíše motivováním, pochvalou. Nevhodný přístup ze strany školy může vést k utvrzení asociálního postoje. V dosti případech budoucí pachatele trestné činnosti při vstupu do školního prostředí jsou nedostatečně připraveni, odlišují se od ostatních např. nezájmem o výuku, neukázněností, malou slovní zásobou, neosvojením si základních hygienických návyků, nevhodným chováním k ostatním spolužákům. Dochází tedy k závažným střetům mezi takovými žáky a učiteli. Tito žáci jsou často trestáni a vytěsňováni z kolektivu na okraj. V dosti případech je takový žák trvale zařazen do skupiny žáků s negativním přístupem k výuce a dochází k tzv. stigmatizaci. Tímto však dochází k zvětšení problémů žáka, jeho odstupu od učitele nebo spolužáků a znemožnění výchovného působení školy. S pácháním kriminality mládeže úzce souvisí tzv. **záškoláctví**. Toto je způsobeno několika možnými faktory například problémy se zvládnutím učiva, špatnými vztahy mezi učitelem a žákem, mezi žáky vzájemně atd. (Novotný, 2008). V důsledku nezačlenění se těchto žáků do kolektivu dochází často k různým formám tzv. šikany. Jako šikanu označujeme psychické nebo fyzické násilí, jehož cílem je osobu trápit, týrat, zesměšňovat, úmyslně činit druhému příkoří atd. Projevuje se většinou fyzickým násilím, a to opakovaným. Toto činí převážně silnější jedinec nebo skupina proti slabšímu a často nevýraznému jedinci. Dalším z projevů šikany je i verbální útok, poškozování věcí či jejich krádež, nucení k provádění služeb různého druhu, požadování peněz pod hrozbou násilí apod. (Chmelík, 1998). Šikanu lze rozdělit do pěti etap. První etapa je částečně skrytá, jedná se o různé narážky, pomluvy, intriky. Toto je směřováno k outsiderům, méně oblíbeným dětem, kdy se ostatní baví na jejich úkor. V této etapě nepřevažuje fyzické násilí. Oběti šikany se však staví do pozice utlačovaných, odstrkovaných a neumí se tomuto bránit. Mění se i chování oběti v rodinném prostředí. V druhé etapě přechází psychické násilí v agresi. Dochází k

prolomení morálních zábran, a pokud ve skupině není vůle se postavit projevům šikany vůči slabším jedincům, nejsou ve skupině pozitivní kamarádské vztahy, šikana se rozmáhá ve větším rozsahu. Ve třetí etapě dochází k připojování nových jedinců k agresorům, a pokud nedojde ke kladnému zásahu ze strany většiny, který bude mít za následek oslabení vlivu agresorů, dochází k přechodu do čtvrté etapy. Zde se již šikana rozjíždí naplno, vliv agresorů je již tak silný, že celá skupina přejímá jimi nastolené normy a do šikany se zapojují i dosud umírnění jedinci, a to převážně z důvodu, aby i oni se nestali oběťmi šikany. Pátá etapa šikany se týká středních škol, věznic, výchovných ústavů. Agresoři jsou uznáváni jako vůdci, mají rozhodující slovo ve skupině. Pokud se jedná o agresora (vůdce) s dobrým prospěchem, spolupracujícího s učiteli, má-li takový žák i podporu třídního učitele je to nejhorší varianta. Oběť šikany se v tomto případně vyhýbá škole (nemoc, absence atd.) v krajních případech dochází k psychickým kolapsům i pokusům o sebevraždu (<http://www.poradenskecentrum.cz/pet-stupnu-sikany.html>, 10. 1. 2009).

1.4 Vrstevnické skupiny

Vrstevnická skupina je důležitá pro všechny skupiny mládeže. Jak pro mládež pocházející z fungujících bezproblémových rodin, tak pro mládež z dysfunkčních rodin. Dá se říci, že pro mládež z dysfunkčních rodin jsou vrstevnické skupiny důležitější. Takové skupiny nejsou pouze bezproblémovým prostředím, tím spíše pro mládež žijící v prostředí rodičovského nezájmu, bez povinností, práv a pravidel. Na druhou stranu i pro mládež s fungujícím rodinným zázemím je začlenění do vrstevnické skupiny do jisté míry velmi stresové např. zda se vyrovná vrstevníkům, zda uznává stejné hodnoty. V případě mládeže s velmi malým pochopením v rodině je pozitivní přijetí do vrstevnické skupiny jednou z prioritních potřeb a na takovéto jedince má vůdce skupiny velký vliv a tento vliv uplatňuje. Delikventní skupina jako podmínku pro vstup nového člena často po tomto jedinci vyžaduje například spáchání trestného činu. Takové skupiny nebo party si vytvoří vlastní stupnici hodnot, nefungují zde žádné nástroje sociální kontroly a v mnoha

případech se tyto skupiny orientují na majetkovou trestnou činnost od banálních krádeží, až po závažnou trestnou činnost např. loupeže, a to z důvodu získávání finančních prostředků nutných pro nákladný způsob života v hernách a restauracích, kde se velmi často zdržují (Matoušek, 2003).

1.5 Etnický původ

V současném období mizí z našeho slovníku slovo rasa a jako synonymum je nahrazováno slovy etnická skupina, etnická menšina apod. Jiné etnické skupiny mají rozdílné náboženství, kulturní zvyklosti, odlišnou hodnotovou orientaci, ale i vyznávají odlišný životní styl. Často žijí separovaně od majoritní populace. Toto bývá zapříčiněno bariérami kulturními, sociálními, profesními atd. Do nerovného postavení menšiny staví předsudky většinové společnosti. Členové menšin zpravidla se vyznačují nižšími příjmy, nižším stupněm vzdělání, horším standardem bydlení, vyšší kriminalitou i úmrtností. Majoritní společností jsou členové menšin často vnímáni jako nevypočitatelní, nemorální, nečistí, nespolehliví atd. Etnické menšiny se od majoritního etnika odlišují barvou kůže i tělesnými znaky, které souvisí s prostředím země původu. Není to však u všech menšin, jsou menšiny, u nichž není žádný fyzický rozdíl a menšina je rozdílná dle společenského osudu.

V ČR je nejvýraznější a nejvýznamnější etnickou skupinou romské etnikum. Větší část populace na toto etnikum nazírá s negativním postojem, s velkými předsudky. Jedním z těchto předsudků je i názor na Rómy jako na rozené kriminálníky.

V porovnání s většinovou populací jsou Rómové znevýhodněni stejně jako menšiny v jiných státech. Dalším z ukazatelů je i častější šetření a i odsuzování za činy překračující zákonné normy.

Větší část romského obyvatelstva žije soustředěna na jednom místě. Takové lokality se vyznačují vysokou až alarmující nezaměstnaností obyvatel v nich žijících. Dále svou nezávislostí na okolí. Toto prostředí je vhodné pro vznik kriminálního jednání a s tím související další patologické jevy. Na zhoršování soužití s většinovou populací má neblahý vliv i negativní postoj k majoritní kultuře, dále upadající tradice i kultura romského etnika (Matoušek, 2003).

1.6 Vliv drog

Drogy v současnosti velmi často pronikají mezi mládež, a to již ve věku nižším než 15 let. Nejedná se o nic mimořádného. Rapidně vzrůstají případy nealkoholové toxikomanie. Dochází k užívání jak měkkých drog, tak v poslední době k výraznému nárůstu užívání drog tvrdých. U mladých lidí dochází z počátku k experimentování s drogou získanou např. na diskotéce, soukromých večírcích apod. Často však ve velmi krátké době experiment přechází v závislost. Je to společensky vysoce nebezpečné, má to za následek změnu celé osobnosti, ohrožení fyzického, psychického i mravního vývoje, odbourání morálních a sociálních zábran vedoucích k nežádoucímu chování, vyznačující se páchaním majetkové, násilné, mravnostní, případně jiné trestné činnosti. Většina mladých delikventů s určitou formou nealkoholové toxikomanie se řadí do věkového rozmezí 14-20 let. Skupiny toxikomanů se rozrůstají napříč sociálními vrstvami. Do těchto skupin přichází studenti ze středních škol, v nemalé míře i učni, kteří neprovozovali nealkoholovou toxikomanií. Alarmující je věk příslušníků takových to skupin. V nemalé míře se jedná i o nezletilé od 14 do 15 let. Užívání toxických látek prostými a nenáročnými způsoby, mezi které patří i inhalování, mladí uživatelé opouští, a tyto látky si do svých útroh přivádí injekčními stříkačkami ve formě roztoků.

Příčin závislosti na drogách je několik např. vývoj jedince, prostředí, ve kterém vyrůstá, podněty a jiné faktory. Mezi základní faktory vzniku toxikomanie řadíme: podněty, prostředí, osobnost a drogu.

V současné době užívání drog je velmi negativní sociální jev. Toto dokazují statistické údaje stíhaných osob pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů.

Velmi výrazný podíl na kriminalitě mládeže v současnosti je zapříčiněn užíváním drog (Novotný, 2001).

1.7 Volný čas

Pod pojmem volný čas zahrnujeme zbylý čas po vykonání všech každodenních povinností. Do tohoto nelze řadit pouze dovolenou, která je určitou formou oddechu od celoroční práce, ale i víkendy, svátky, volná odpoledne a jiné.

Delikvence mládeže velmi často úzce souvisí s nevhodně využitým volným časem. Jednou ze základních životních potřeb člověka je jeho sdružování s jinými. Mládež se setkává v různých partách, skupinách, společenstvech. V některých případech toto sdružování může být nežádoucí, například pokud skupina se projevuje násilnicky, asociálně, má rasistické názory atd.

Vzhledem k tomu, že mládež teprve získává životní zkušenosti, citlivě reaguje na podněty okolí, je velmi snadno ovlivnitelná. Pokud partu nebo skupinu mládeže vede silná osobnost, dochází k přejímání názorů za své, a to i těch nežádoucích. Projev v partě je do jisté míry ovlivněn touhou se začlenit, případně i vyniknout, poukázat na svou výjimečnost. Toto je umocněno i anonymitou skupiny, která usnadňuje i agresivní způsob prosazování názorů a jednání. Dochází k přejímání názorů vůdčí osobnosti jedince. Názory členů skupiny jsou potlačovány a mládež prosazuje názory vůdce bez toho, aby přemýšlela o jejich obsahu. Viditelné je toto chování u skupin s extrémistickým zaměřením (Novotný, 2001).

2 Orgány zapojené v trestním řízení

Nejprve je v rámci této kapitoly nutno zmínit přehledově i preventivní organizace a specializovaná pracoviště.

NEDROG,o.s. www.nedrog.cz

DROP IN – nízkoprahová střediska, www.drogovaporadna.cz/zadanidotazu.php

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy

Pedagogicko-psychologická poradna SK

SDRUŽENÍ LINKA BEZPEČÍ, www.linkabezpeci.cz

Linka bezpečí pro děti a mládež tel.:800 155 555 (nonstop, zdarma)

Linka vzkaz domů-pro mladé lidi mimo domov, na útěku,(8-22hod.) tel.:800 111 113

Linka důvěry RIAPS, tel.:222 580 697

Bílý kruh bezpečí (oběti trestných činů), tel.:257 317 110

Probační a mediační služba, www.pmscr.cz

Městský úřad- OSPOD, viz. další podkapitola

Občanská poradna, www.volny.cz/op-beroun

„Archa“- nízkoprahové zařízení, www.nedrog.cz

2.1 Probační a mediační služba

Probační a mediační služba zajišťuje výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na jejich efektivitu i způsob výkonu. Přihlíží na zájmy poškozených, na ochranu

společnosti a svou činností se snaží i napomáhat prevenci kriminality. Probační a mediační služby v České republice propojuje jak sociální práce, tak i právo, a to hlavně trestní. Probační a mediační služba má několik cílů, jak ve vztahu k pachateli, poškozenému, tak i ke společnosti jako takové.

U pachatele jde o jeho začlenění zpět do společnosti bez dalšího páčání trestné činnosti, působení na jeho další kladnou seberealizaci ve společnosti, přijímání právních norem a jejich respektování. Toto se dá nazvat integrací pachatele.

Ve vztahu k poškozenému jde o opětovné získání pocitu začlenění do společnosti, víry ve spravedlnost, bezpečí, s důrazem na aktivní zapojení poškozeného do aktivit k tomuto směřujícím. Bývá to též nazýváno participací poškozeného.

Dalším cílem je ochrana společnosti. Zde vhodnými přístupy probační a mediační služba realizuje výkon uložených alternativních trestů a opatření. Řeší možná rizika a konflikty spojené s trestním řízením a takto se podílí na ochraně společnosti. (<https://www.pmscr.cz/o-pms/>, 2010).

2.2 Policie ČR

Policie České republiky má za úkol ochranu majetku, bezpečnost osob, dohlížení na veřejný pořádek, odhalování trestné činnosti a jejich pachatelů, odhalování přestupků atd. (zák. č. 283/1991 Sb.). Rovněž má za úkol preventivně působit. Například Preventivně informační skupiny Policie ČR provádí poradenskou činnost pro děti a mládež z důvodu předcházení trestné činnosti, působí preventivně v oblasti dopravy s cílem snížení nehodovosti dětí a mládeže. Jedním z takových projektů je i projekt Kapka prevence, který byl zahájen v roce 2005 a za cíl si klade snížení kriminality mládeže, zvýšení jejich právního vědomí a snížení páčání trestné činnosti na dětech. Projekt je zaměřen na děti od druhé třídy základní školy.

Na úseku kriminality dětí a mládeže pracují policisté, kteří se specializují na mládež, zvyšují si svou odbornost ohledně problematiky mládeže a úzce spolupracují s pracovníky zdravotnických zařízení, orgánů sociálně-právní ochrany, pedagogickými pracovníky a s dalšími, kteří pracují s mládeží. Spolupráce mezi těmito orgány a policisty pracující na úseku kriminality mládeže je založena více na osobních vztazích, než na systémové provázanosti (<http://www.policie.cz/clanek/akce-a-projekty-akce-a-projekty.aspx>, 2010).

2.3 Orgán sociálně právní ochrany dětí

Hlavní náplní činnosti je ochrana práv dětí, nároků dětí, dohled na řádnou výchovu a vývoj. Jde hlavně o preventivní práci, hledání východisek z těžkých rodinných situací a úsilí o udržení rodin pohromadě.

Pod pojmem sociálně-právní ochrana dětí se skrývá právo na náležitou výchovu a pozitivní vývoj, chránění zákonných zájmů dítěte, jeho majetku, dále úkony směřující k nápravě porušených funkcí rodiny. Oddělení sociálně-právní ochrany dětí zabezpečuje činnost poradenskou a preventivní. Dále spolupracuje se školami, zdravotnickými zařízeními, státními orgány např. kolizní opatrovnictví při soudních jednáních atd. Další náplní tohoto orgánu je vyjednávání ve věcech osvojení, pěstounské péče, tedy umístění dětí do náhradních rodin. V případech negativního chování dětí a mládeže jednají kurátoři s dítětem a rodiči a toto řeší. (Zoubková, 2001).

2.4 Soud

Soud pro mládež rozhoduje o provinění mladistvého nebo nezletilého pachatele vždy po podání obžaloby státním zástupcem. Soud po projednání věci může obžalovaného uznat vinným, nebo ho zprostit obžaloby, případně upustit od potrestání. Trestní řízení končí rozhodnutím soudu.

3 Prevence

Z lat. Preventus - zákrok předem. Prevence kriminality v našich podmínkách není myšlenkou posledních let. Různými formami, intenzitou a různými subjekty byla uskutečňována již od 70 let 20. století a jejím objektem byla právě především nejmladší generace. Existuje řada nejrůznějších návodů, programů, systémů, ovšem každé strategii by měly být vlastní společné základní principy prevence kriminality mládeže.

3.1 Primární prevence

Sociálně orientovaná primární prevence zdravé společnosti by měla směřovat k přijetí všech možných opatření hodnotového systému odmítajícího nezákonné jednání. S tímto také souvisí motivační program (ne jen v podobě represivního působení policie), také zvyšování informovanosti o možnosti obrany a o správném chování v případě výskytu trestné činnosti. Dále jsou to všechny činnosti prováděné za účelem předcházení problémům a důsledkům patologických jevů. V neposlední řadě snižování dopadu těchto jevů a preventivní působení s cílem zamezit, případně omezit další výskyt patologických jevů.

Nespecifická primární prevence- do této patří volnočasové aktivity pro děti a mládež. Tyto aktivity umožňují vyvážený rozvoj osobnosti. Tato opatření se realizují jak v makrostruktuře, mezostruktuře, tak i v mikrostruktuře společnosti. Zahrnuje výchovné, vzdělávací, osvětové a poradenské aktivity.

Specifická primární prevence- je určena pro skupiny rizikové, pro skupiny se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu předcházení možnému vyloučení. Tato prevence je prováděna za pomoci podpůrných programů. U této prevence jsou nastaveny standardy za účelem zlepšení preventivních činností.

3.2 Sekundární prevence

Sekundární prevence se věnuje jedincům a skupinám u kterých je předpoklad, že se ocitnou v pozici pachatele nebo oběti protiprávního jednání. Dále se zaměřuje na záškoláctví, různé druhy závislostí, tedy sociálně patologickým jevům a pohnutkám motivujícím k páchání trestné činnosti, tedy příčinám kriminogenních situací.

Do sekundární prevence by mělo patřit i působení státu, jehož základním stavebním kamenem je rodina a její členové. Je tím míněno zmírnění kriminogenních situací spojených s tenzí sociálního a kulturního vývoje, který by měl právě stát, tedy jeho správné směřování zajistit. Zda a do jaké míry je takto realizováno právě Českou republikou si může každý z nás zodpovědět dle svého pocitu bezpečí a sociální jistoty.

3.3 Terciární prevence

Terciární prevence- je cílená k osobám, u nichž již je rizikové chování probíhá v plném rozsahu. U této prevence je záměrem zamezit dalšímu pokračování, prohlubování. Je kladen důraz na resocializaci a reintegraci.

Vzhledem ke statistikám je nutno podotknout, že procento úspěšnosti u kýžené resocializace je mnohonásobně větší u prvopachatelů než u recidivistů. Jako osoby prvně trestně stíhaní se rozumí policií evidovaní pachatelé kriminálních činů, kteří se poprvé dopustili úmyslného trestného činu, byli poprvé trestně stíháni a dosud neměli záznam v trestním rejstříku. Taktéž pachatelé, kteří již mohli být několikrát trestně stíháni, avšak dostali milost před udělením trestu, nebo byli odsouzeni k jinému než nepodmíněnému trestu, jsou tzv. prvovězňeni. Výzkum provedený metodami ať již dotazníkovými, či anamnestickými u mladistvých pachatelů nám ukazuje následující. U větší části takové skupiny byl dosavadní život před zahájením trestního stíhání značně problematický.

Vyznačoval se, méně či více závažným problémovým chováním, téměř u poloviny z nich již před patnáctým rokem věku. Jistota nepostižitelnosti je motivovala k další takové činnosti. Zhruba jedna čtvrtina mladistvých respondentům pobývala ve výchovných zařízeních. Z nefunkčních rodin byla větší část delikventů nejzávažnějších trestných činů, tedy vražd a loupeží. Téměř polovina měla zkušenosti s užíváním drog a alkoholu. Většina prvovězněných získala šanci na pracovní kvalifikaci, kterou před uvězněním měla jen hrstka z nich. U rozdílů gender nebyla zjištěna žádná zvláštní disproporce výskytu těchto symptomů. Pro trestnou činnost mladistvých je charakteristické užití neadekvátního násilí. Právě toto násilí je určitým vyjádřením jejich způsobu postoje a chování. Chronologicky se uvěznění jeví jako logické pokračování od problematického dětství a snižuje předpoklad, že dojde k radikální změně způsobu jejich života.

- Příklad vývoje převažující trestné činnosti u mladistvých vězňů v letech 1979-2005.
- 1979-1989 pořadí: krádeže, loupeže, vydírání, ublížení na zdraví
- 1990-1994 pořadí: krádeže, loupeže, ublížení na zdraví, vydírání
- 1995-2005 pořadí: loupeže, ublížení na zdraví, těžké ublížení na zdraví, krádeže, vraždy (vraždy byly ve 4 případech z 9 spáchány ze zjištěných pohnutek a v kombinaci s majetkovou trestnou činností- čili ve stínu přitěžujících okolností) (Zoubková, 2001).

4 Kriminalita mladistvých a nezletilých

Trestná činnost ze strany dětí a mládeže je charakteristická vysokou mírou agrese a brutality. V mnoha případech dochází k páchání trestné činnosti ve skupinách. Důvody páchání trestné činnosti ze strany mládeže jsou ovlivněny několika faktory. Mezi ně patří často disfunkční rodina, parta, užívání drog, alkoholu, nevhodné trávení volného času atd. Na mládež působí i několik negativních faktorů současně. Mládež je zneužívána k páchání trestné činnosti ze strany trestně odpovědných osob, toto se však v případném trestním řízení nedaří prokazovat. Rovněž páchaná trestná činnost na mládeži je živnou půdou pro pozdější trestnou činnost mládeže. Nejvíce k tomuto dochází v rodinném prostředí a to od samotných rodinných příslušníků, dále od osob žijících ve společné domácnosti s poškozeným. Takovéto činy jsou z velké části oznámeny se zpožděním a jedná se o činy páchané dlouhodobě. Dokazování je tímto hodně ztíženo.

4.1 Nejčastěji páchané trestné činy ze strany dětí a mladistvých - taxativní výčet dle Trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

Mezi nejčastěji páchané trestné činy ze strany mládeže patří:

trestné činy proti majetku

-krádež dle ust. § 205 trestního zákoníku

-neoprávněné užívání cizí věci dle ust. § 207 trestního zákoníku

-poškození cizí věci dle ust. § 228 trestního zákoníku

násilná trestná činnost:

-loupež dle ust. § 173 trestního zákoníku

-těžké ublížení na zdraví dle ust. § 145 trestního zákoníku

-ublížení na zdraví dle ust. § 146 trestního zákoníku

další trestná činnost:

**-nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami
a s jedy dle ust. § 283 trestního zákoníku**

- šíření toxikomanie dle ust. § 287 trestního zákoníku

-rvačka dle ust. § 158 trestního zákoníku

5 Statistika kriminality mládeže v okrese Olomouc

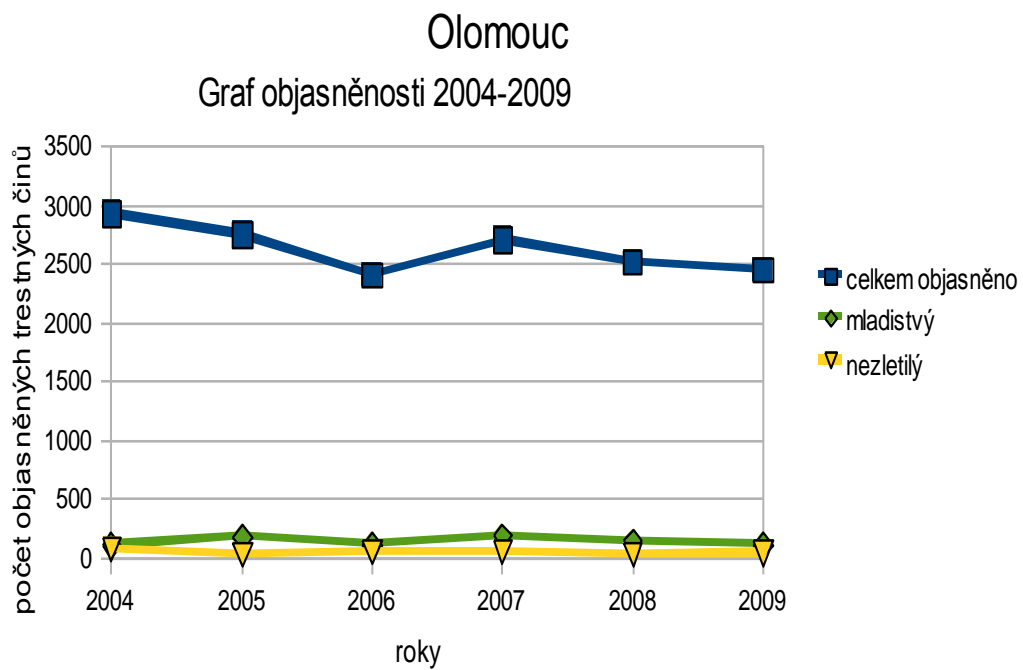
Statistické údaje byly zpracovány z ročenek Ministerstva vnitra ČR a to na okrese Olomouc za období od roku 2004 do roku 2009 z důvodu zjištění vývoje trestné činnosti mladistvých a nezletilých. Dále k jejich porovnání s celorepublikovým stavem kriminality mladistvých a nezletilých od roku 2004-2009 a zjištění jaké jsou nejčastěji páchané trestné činy dětí a mládeže na okrese Olomouc (<http://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>).

Dle údajů z ročenek Ministerstva vnitra ČR pro okres Olomouc je zřejmé, že u nezletilých a mladistvých má trestná činnost v období od roku 2004-2009 mírně klesající charakter (graf č. 1). Nejméně skutků v okr. Olomouc spáchali mladistvý a nezletilý v roce 2009 a nejvíce v roce 2007. Při porovnání celorepublikových statistických dat (graf č. 2) je zřejmé, že dochází k poklesu spáchaných trestných činů ze strany mladistvých a nezletilých.

tabulka č. 1

	Olomouc		
rok	celkem objasněno	mladistvý	nezletilý
2004	2933	106	76
2005	2752	182	34
2006	2408	120	48
2007	2706	191	53
2008	2520	144	31
2009	2448	117	45

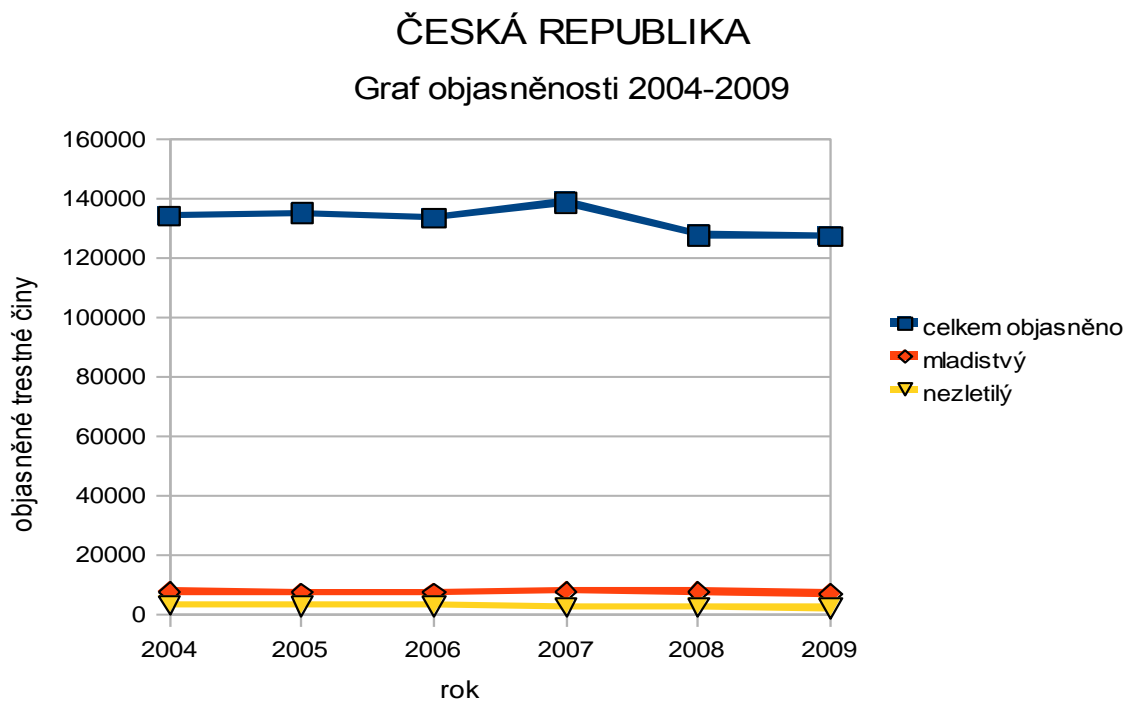
Graf č. 1

tabulka č. 2

	ČR		
rok	celkem objasněno	mladistvý	nezletilý
2004	134444	7886	3319
2005	135281	7614	3086
2006	133695	7605	3090
2007	138852	8079	2710
2008	127906	7728	2783
2009	127604	7123	2333

Graf č. 2

5.1 Nejčastěji páchané trestné činy v okrese Olomouc

V této části jsou statistická data seříděna podle charakteristiky trestné činnosti v okrese Olomouc a to vždy za kalendářní rok. Vycházíme z dat objasněných trestných činů. Data jsou seříděna do tabulek a krátce vzájemně zhodnocena.

Z tabulky č. 3 je zřejmé, že v roce 2004 v okrese Olomouc se nezletilí dopustili 24 skutků násilné trestné činnosti. Dalšími nejvíce páchanými trestnými činy byly majetkové trestné činy a to 34 skutků. Nejčastěji se jednalo o krádeže prosté. U mladistvých na prvním místě byla majetková trestná činnost a to 62 skutků a násilná trestná činnost byla zjištěna v 18 případech.

tabulka č. 3

	Olomouc 2004		
CHARAKTERISTIKA ČINU	OBJASNĚNO	NEZLETILÍ	MLADISTVÍ
VRAŽDA	2	0	0
NÁSILNÉ TR. ČINY	475	24	18
MRAVNOSTNÍ ČINY	36	2	3
MAJETKOVÉ ČINY	1119	34	62
KRÁDEŽE VLOUPÁNÍM	328	12	22
KRÁDEŽE PROSTÉ	645	16	36
OSTATNÍ ČINY	312	9	19
ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	523	4	3
CELKEM	2933	76	106
CELÁ ČR	134444	3319	7886

Z tabulky č. 4 je patrné, že v roce 2005 v okrese Olomouc se nezletilí dopustili 23 skutků majetkové trestné činnosti, což je mírný pokles oproti roku 2004. Došlo však k zřetelnému snížení počtu násilných trestných činů, kdy bylo zjištěno spáchání 3 skutků. U mladistvých na prvním místě byla opět majetková trestná činnost a to v počtu 126 skutků. U násilné trestné činnosti byl počet objasněných skutků 31, což je nárůst skoro dvojnásobný oproti roku 2004 a to i přes snížený počet objasněných skutků.

tabulka č. 4

	Olomouc 2005		
CHARAKTERISTIKA ČINU	OBJASNĚNO	NEZLETILÍ	MLADISTVÍ
VRAŽDA	1	0	0
NÁSILNÉ TR. ČINY	415	3	31
MRAVNOSTNÍ ČINY	28	0	3
MAJETKOVÉ ČINY	1097	23	126
KRÁDEŽE VLOUPÁNÍM	345	8	73
KRÁDEŽE PROSTÉ	579	12	44
OSTATNÍ ČINY	289	1	15
ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	470	4	1
CELKEM	2752	34	182
CELÁ ČR	135281	3086	7179

Z tabulky č. 5 je zjištěno, že v roce 2006 v okrese Olomouc se nezletilí dopustili 33 skutků majetkové trestné činnosti, což je srovnatelné s rokem 2004. Násilných trestných činů nezletilými bylo zjištěno 5 skutků a toto odpovídá trendu z roku 2005. U mladistvých na prvním místě byla opět majetková trestná činnost a to v počtu 58 skutků, kdy počet skutků je srovnatelný s rokem 2004, kdy oproti roku 2005 došlo k snížení počtu skutků na polovinu. U násilné trestné činnosti byl počet objasněných skutků 30, což je shodné s rokem 2005, kdy však počet celkem objasněných násilných trestných činů byl o 100 skutků menší.

tabulka č. 5

	Olomouc 2006		
CHARAKTERISTIKA ČINU	OBJASNĚNO	NEZLETILÍ	MLADISTVÍ
VRAŽDA	3	0	0
NÁSILNÉ TR. ČINY	312	5	30
MRAVNOSTNÍ ČINY	16	1	1
MAJETKOVÉ ČINY	844	33	58
KRÁDEŽE VLOUPÁNÍM	227	9	14
KRÁDEŽE PROSTÉ	421	21	37
OSTATNÍ ČINY	218	5	12
ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	585	2	15
CELKEM	2408	48	120
CELÁ ČR	133695	3090	7605

V tabulce č. 6 je uvedeno, že v roce 2007 v okrese Olomouc se nezletilí dopustili 19 skutků majetkové trestné činnosti, což je pokles na úroveň roku 2005. Násilných trestných činů bylo zjištěno 13 skutků. U mladistvých na prvním místě byla opět majetková trestná činnost a to v počtu 79 skutků. U násilné trestné činnosti byl počet objasněných skutků 25 a tento stav je podobný jako v předešlých dvou letech.

tabulka č. 6

	Olomouc 2007		
CHARAKTERISTIKA ČINU	OBJASNĚNO	NEZLETILÍ	MLADISTVÍ
VRAŽDA	0	0	0
NÁSILNÉ TR. ČINY	298	13	25
MRAVNOSTNÍ ČINY	24	1	2
MAJETKOVÉ ČINY	814	19	79
KRÁDEŽE VLOUPÁNÍM	197	4	28
KRÁDEŽE PROSTĚ	449	12	47
OSTATNÍ ČINY	247	8	54
ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	884	11	25
CELKEM	2706	53	191
CELÁ ČR	138852	2710	8079

V tabulce č. 7 je uvedeno, že v roce 2008 v okrese Olomouc se nezletilí dopustili 16 skutků majetkové trestné činnosti, což naznačuje mírný pokles od předešlého roku. Násilných trestných činů bylo zjištěno 5 skutků, toto rovněž svědčí o poklesu. U mladistvých na prvním místě byla opět majetková trestná činnost a to v počtu 83 skutků, u násilné trestné činnosti byl počet objasněných skutků 20 a tyto hodnoty jsou obdobné s hodnotami předešlých let.

tabulka č. 7

	Olomouc 2008		
CHARAKTERISTIKA ČINU	OBJASNĚNO	NEZLETILÍ	MLADISTVÍ
VRAŽDA	1	0	0
NÁSILNÉ TR. ČINY	232	5	20
MRAVNOSTNÍ ČINY	23	0	2
MAJETKOVÉ ČINY	852	16	83
KRÁDEŽE VLOUPÁNÍM	175	6	39
KRÁDEŽE PROSTÉ	544	5	42
OSTATNÍ ČINY	140	5	7
ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	1020	5	30
CELKEM	2520	31	144
CELÁ ČR	127906	2783	7728

V tabulce č. 8 pro rok 2009 je uvedeno, že v okrese Olomouc se nezletilí dopustili 18 skutků majetkové trestné činnosti, toto je obdobné s rokem 2008. Násilných trestných činů bylo zjištěno 8 skutků, jde o nepatrný nárůst oproti předešlému roku. U mladistvých na prvním místě byla opět majetková trestná činnost a to v počtu 63 skutků, u násilné trestné činnosti byl počet objasněných skutků 14, což značí pokles oproti minulým rokům a u majetkové jsou hodnoty obdobné s hodnotami předešlých let.

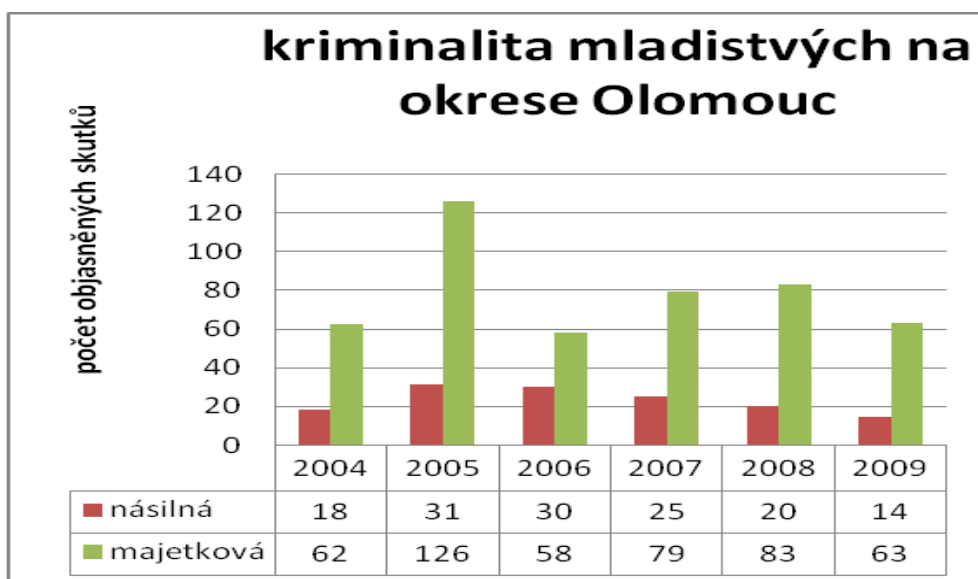
tabulka č. 8

	Olomouc 2009		
CHARAKTERISTIKA ČINU	OBJASNĚNO	NEZLETILÍ	MLADISTVÍ
VRAŽDA	3	0	0
NÁSILNÉ TR. ČINY	242	8	14
MRAVNOSTNÍ ČINY	20	4	1
MAJETKOVÉ ČINY	739	18	63
KRÁDEŽE VLOUPÁNÍM	177	7	28
KRÁDEŽE PROSTÉ	471	8	32
OSTATNÍ ČINY	236	12	14
ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	1001	1	14
CELKEM	2448	45	117
CELÁ ČR	127604	2333	7123

Násilná a majetková kriminalita mladistvých na okrese Olomouc

tabulka č. 9

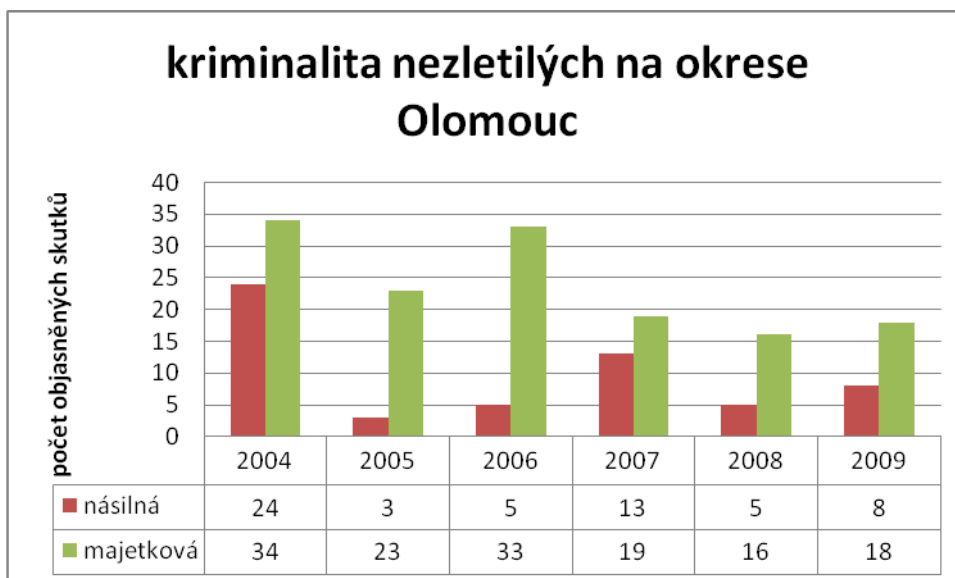
Rok	Násilná trestná činnost	Majetková trestná činnost
2004	18	62
2005	31	126
2006	30	58
2007	25	79
2008	20	83
2009	14	63

Násilná a majetková kriminalita nezletilých na okrese Olomouc

tabulka č. 10

rok	násilná	majetková
2004	24	34
2005	3	23
2006	5	33
2007	13	19
2008	5	16
2009	8	18

6 Výzkumná část

V této části se pomocí výzkumných metod studia dokumentů a kazuistik pokusíme na konkrétních případech o zhodnocení působení vlivů na mladistvého v období, ve kterém se dopouštěl trestné činnosti a i v období, kdy již spolupracoval s orgány zapojenými v trestním řízení.

6.1 Technika studia dokumentů

Jako metoda výzkumu byla zvolena technika studia dokumentů vzhledem k tomu, že mají velký význam při zkoumání výchovné reality. Dokumenty jsou nezáměrné zdroje informací. Studium dokumentů je metodologicky propracovanou technikou pozorování stejně jako rozhovor, dotazníkové šetření, přímé pozorování (Musilová, 2004). Studium dokumentů se od jiných technik liší tím, že jde o druhotné zpracování již existujících materiálů. Dokumenty se rozdělují na primární a sekundární z hlediska poznávacího. Dále na osobní a veřejné z hlediska vztahově významového. Primární dokumenty jsou například soudní protokoly, policejní protokoly, statistiky apod. Sekundární dokumenty zobecňují, kategorizují, interpretují dokumenty primární. Veřejné dokumenty například filmy, novinové články, televizní vystoupení atd. Osobní dokumenty se týkají malých skupin a jednotlivců. Jsou to například deníky, osobní záznamy, dopisy atd. (Musilová, 2001).

6.2 Kazuistika

„ *Kazuistika je systematické zkoumání jednotlivce prostřednictvím pozorování a rozhovoru, umožňující detailní poznávací chování, vývoje a rozvoje jeho osobnosti. Získané poznatky nelze zobecnit (generalizovat)*“ (Musilová, 2003, s. 10).

Pojem kazuistika byl znám již v antické kultuře. První dětská kazuistika je datována z roku 1601. První kazuistiky zkoumaly vývoj dětí autorů a to například Ch. Darwin, J. Piaget a další. Nejznámější českou studií je studie V. Příhody v Ontogenezi lidské psychiky. Toto označení se aktuálně používá v psychologii, pedagogice, sociologii, medicíně, a to k popisu individuálních případů (Musilová, 2003).

6.3 Kazuistiky mladistvých

Níže uvedené kazuistiky jsou vytvořeny studiem dokumentů, kdy vzhledem k ochraně soukromí mladistvých a nezletilých dle zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 141/1961 Sb., zákona č. 101/2000 Sb. není možno uvádět konkrétní jména, případně další informace, které by umožnily tyto osoby identifikovat. Tyto informace ohledně ochrany soukromí mladistvých a nezletilých jsou uplatňovány v trestním řízení a účastníci trestního řízení jsou o tomto poučovány. Poučení je uvedeno v příloze č. 1, příloze č. 2, příloze č. 3, příloze č. 4

6.3.1 Kazuistika 1

Mladistvý PM ve věku 17 a půl roku, žijící v krajském městě, studující střední školu, v několika případech nabídl drogu svým kamarádům. Jednalo se o marihuanu. Uvedenou drogu nabídl i osobám mladším 18 let. K těmto činům docházelo vždy při trávení volného času poblíž místa bydliště. Z dostupných dokumentů vyplývá, že PM v době, kdy se dopouštěl protizákonného jednání, měl s užíváním drog experimentovat. Uváděl, že k marihuaně se dostal náhodou a to tím, že ji našel. Tuto skutečnost však není možno ověřit. Tato informace je pouze sdělena od mladistvého PM a není dále ověřena dalšími svědeckými výpověďmi. Zřejmé je však, že se nejednalo pouze o ojedinělý experiment s drogou. Dle zadokumentovaných případů kouřil marihuanu a nabízel ji svým kamarádům po dobu cca dvou let.

Mladistvý PM byl za uvedené jednání uznán vinen z provinění nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů dle ust. § 187 odst. 1,2 písm. b) trestního zákona a odsouzen k trestnímu opatření odnětí svobody v trvání jednoho roku dle ust. § 187 odst. 2 trestního zákona a § 33 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. Výkon tohoto trestního opatření byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 měsíců a dále mu bylo uloženo výchovné opatření, dohled probačního úředníka.

V uvedené době však neměl žádné výchovné problémy ve škole. Neměl žádné problémy s porušováním zákona. Aktivně se věnoval sportu. V rodinném prostředí nedocházelo k negativním vlivům. Jedná se o rodinu úplnou, nekonfliktní, starající se o děti s nastavenými pravidly. Rodiče mají vzdělání středoškolské, pracující jako zaměstnanci středně velkých firem. Nezastávají manažerské posty a zaměstnání není časově náročné nad rámec standardní pracovní doby. Tudíž nebylo zjištěno, že by mladistvý byl tzv. dítětem ulice.

Vzhledem k tomu, že mladistvému byl nařízen dohled probačního úředníka, byla sjednána frekvence konzultací a to jedenkrát týdně. Mladistvý se pravidelně od začátku dohledu dostavoval na konzultace. Po roce konzultací, při kterých docházelo k aktivní spolupráci mladistvého s probačním úředníkem, byla frekvence konzultací změněna na jedenkrát za dva měsíce. PM v průběhu dohledu dostudoval střední školu, kdy školou byl

hodnocen dobře, prospěch byl průměrný, docházka na teoretickou i praktickou výuku byla dobrá, bez neomluvených absencí. Rovněž nebylo zjištěno, že by se dopustil dalšího trestního jednání. V průběhu konzultací však více jak rok nechtěl hovořit o své trestné činnosti, o okolnostech za kterých se tohoto jednání dopustil.

Po absolvování studia dále docházel na mediační a probační službu s tím, že však již došlo k nedostavení se na konzultaci. Reagoval však na výzvu probační a mediační služby a při konzultaci uváděl, že byl pracovně mimo region a nemohl se dostavit. Dále uváděl, že výhledově se chce osamostatnit, hledá si vlastní bydlení.

Z výše uvedeného vyplývá, že spolupracoval s probační a mediační službou, sám si našel zaměstnání, začal vést řádný život. Tudíž uložený mu dohled plnil svůj účel. Dále se osvědčil i ohledně uloženého trestu ze strany soudu. V současné době není nijak řešen orgány činnými v trestním řízení.

6.3.2 Kazuistika 2

Mladistvý AN ve věku 16 let, žijící v krajském městě, studující střední odborné učiliště se opakovaně dopustil trestných činů krádeže vloupání do objektů, a to formou spolupachatelství s kamarádem stejného věku, s kterým trávil většinu volného času. Trestnou činnost páchal na stejném místě a objekt zájmu byl totožný. Uvedené trestné činnosti páchali společně v rozmezí jednoho měsíce, vždy stejným způsobem. Hodnota odcizených věcí byla mizivá oproti škodě vzniklé poškozením objektu. Mladistvý AN se svým jednáním dopustil provinění poškození cizí věci dle ust. § 257 odst. 1 trestního zákona a krádeže dle ust. § 247 odst. 1 písm. b) trestního zákona. Za uvedené mu bylo rozhodnutím soudu dle ust. § 11 odst. 1 písm. a zákona č. 218/2003 Sb. upuštěno od uložení trestního opatření. Bylo mu však uloženo dle ust. § 11 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb. napomenutí a dle ust. § 15 odst. 1 odst. 2 písm. a zákona č. 218/2003 Sb. uloženo výchovné opatření, a to dohled probačního úředníka na dobu 1 roku.

Mladistvý AN pochází z úplné rodiny, nemá sourozence. Otec je nezaměstnaný, veden na úřadu práce dlouhodobě, nemá snahu začít pracovat. Soustavně požívá alkoholické nápoje. Matka je zaměstnána jako dělnice a požívá stejně jako otec alkoholické nápoje. Ani jeden z rodičů není agresivní a nepoužívá fyzické tresty. Otec byl dvakrát na protialkoholním léčení a matka je v péči psychiatrů z důvodu sebepoškození. Vztah mladistvého k rodičům je dobrý. Dle jeho tvrzení lépe vychází s matkou než s otcem.

Mladistvý neměl žádné problémy v průběhu absolvování základní školy. Následně přešel na střední odborné učiliště, které po roce ukončil z důvodu nezájmu o studium, dále přestoupil na jiné odborné učiliště, kdy začal studovat obor, který ho zajímal. Studium dokumentů bylo dále zjištěno, že mladistvý neužívá drogy a ani alkohol. Z důvodu užívání lehkých drog (marihuany) ze strany jeho přítelkyně se s touto rozešel. Později si našel novou přítelkyni, se kterou trávil většinu volného času, a tato na něj měla pozitivní vliv. Začal se méně zdržovat v místě bydliště rodičů, jelikož otec soustavně požíval alkoholické nápoje a matka se opakovaně snažila přestat pít, kdy však po prodělaném protialkoholním léčení opět začala pít.

Mladistvý v této době chodil na brigády za účelem splacení nákladů trestního řízení a uhrazení vzniklé škody poškozeným. Tyto náklady splácel v měsíčních splátkách, a to pravidelně. Rovněž se sám snažil bez odborné pomoci vyrovnat se stresem způsobeným neutěšenými rodinnými podmínkami. Přerušil i všechny své kontakty s bývalými kamarády, kteří na něj měli špatný vliv, nechal se jimi snadno ovlivnit, jelikož není vůdčím typem a kvůli kterým měl i problémy se zákonem. Intenzivněji se věnoval sportu, programování.

Mladistvý AN si rovněž plnil všechny podmínky uloženého dohledu. Dostavoval se řádně a včas na konzultace. Předkládal všechny vyžádané dokumenty, při jednáních byl otevřený, komunikoval o svých problémech, chtěl je řešit, hledal i pomoc u probačního úředníka. Z dokumentů dále vyplývá, že uložený dohled jednoznačně splnil svůj účel, mladistvý po celou dobu dohledu vedl řádný život, řádně spolupracoval s probačním úředníkem a plnil si veškeré své povinnosti. Toto vše i přes nepříznivé rodinné zázemí a je předpoklad, že se již v budoucnu vyhne páčání další trestné činnosti.

6.3.3 Kazuistika 3

Mladistvý FP ve věku 16 a půl roku, žijící na vesnici poblíž krajského města, student druhého ročníku střední školy s ekonomickým zaměřením se dopustil krádeže elektroniky z obchodu ve spolupachatelství, a to s dalšími dvěma mladistvými. K tomuto došlo v průběhu trávení volného času s kamarády, které poznal po té co nastoupil na střední školu. Z jeho výpovědi a z výpovědi dalších zúčastněných je zřejmé, že se nejednalo o strůjce nápadu, byl spíše do počtu. Sám ve své výpovědi uváděl, že se nechtěl dopustit trestného činu, ale zároveň nechtěl před ostatními vypadat jako srab a měl strach, že ho přestanou brát mezi sebe.

FP byl za uvedené jednání uznán vinen z provinění krádež dle ust. § 247 odst. 1 písm. a), odst. 2 trestního zákona a odsouzen k trestu obecně prospěšných prací v rozsahu 150 hodin a dále mu bylo uloženo výchovné opatření, dohled probačního úředníka.

Mladistvý FP neměl žádné výchovné problémy ve škole. Nedopouštěl se porušování zákona, nebyl řešen ani přestupkovou komisí. Neměl žádný vyhraněný koníček, zajímal se o počítače, sportu se moc nevěnoval. Ze strany rodiny nebyl zjištěn žádný problém, jedná se o rodinu úplnou, fungující, pečující o děti. Rodiče mají vzdělání střední, pracující jako řadoví zaměstnanci.

FP se pravidelně jednou za čtrnáct dní dostavoval ke konzultacím u probačního úředníka. Na těchto konzultacích byl aktivní, o svém protiprávním jednání a důvodech spáchání hovořil. Uváděl, že se přestal s mladíky, s kterými se dopustil protiprávního jednání, stýkat. K výkonu uloženého trestu uváděl, že hodiny si odpracovává pod obecním úřadem, kdy dohled nad vykonáním uloženého trestu provádí pracovník z obecního úřadu a dále jeho matka, která pracuje v místě, kde on tyto práce vykonává. K tomuto sdělil, že je vlastně pod dvojí kontrolou a toto spíše považoval za přednost.

Mladiství v průběhu dohledu dostudoval střední školu, kdy školou byl hodnocen velmi dobře, prospěch byl nadprůměrný, docházka byla bez neomluvených absencí. Nedopustil se dalšího trestního jednání. V současné době pracuje, osamostatnil se, a tedy uložený mu dohled probačního úředníka splnil svůj účel.

6.4 Shrnutí kazuistik

Kazuistika č. 1

Studiem dokumentů vyplývá, že v kazuistice č. 1 popisující mladistvého PM ve věku 17 a půl roku, který se dopustil provinění pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů, jako jeden z důvodů páchaní trestné činnosti byl nevhodně trávený volný čas a snaha experimentovat s drogou a být důležitý ve vrstevnické skupině, jelikož drogu pouze sám neužíval, ale nabízel ji i vrstevníkům. V mladistvého rodinném zázemí nebyl zjištěn žádný negativní vliv. Mladistvý PM v době činu neměl výchovné problémy ve škole. V průběhu trestního řízení a po něm aktivně spolupracoval s mediační a probační službou, dostudoval, začal pracovat. Ohledně uloženého trestu soudem se osvědčil a v současné době vede řádný život. Z této studie je zřejmé, že činnost orgánů v trestním řízení splnila svůj účel.

Kazuistika č. 2

V této kazuistice popisující mladistvého AN ve věku 16 let, který se dopustil provinění pro trestný čin krádež a to formou spolupachatelství. Důvodů k páchaní trestné činnosti je několik. Opět lze uvést nevhodně trávený volný čas, vliv vrstevníků. Dále ze studia dokumentů vyplývá, že i rodinné zázemí není ideální pro nadměrné používání alkoholických nápojů ze strany rodičů. On sám nepije ani neužívá drogy. Ve škole nemá výchovné problémy. V průběhu trestního řízení aktivně spolupracoval s probační a mediační službou, přerušil kontakty s osobami, se kterými se dopouštěl trestné činnosti. Začal se věnovat zálibám a koníčkům. Je tedy předpoklad, že díky dohledu probačního úředníka se již nedopustí další trestné činnosti, a to i přes nepříznivé rodinné zázemí.

Kazuistika č. 3

Tato kazuistika popisuje mladistvého FP ve věku 16 a půl roku, který se dopustil provinění, a to pro trestný čin krádeže ve spolupachatelství. Důvodem pro spáchání trestného činu byl značný vliv vrstevníků, kterým se chtěl na střední škole a příchodu do krajského města vyrovnat. Ve škole ani v rodině nepůsobily na mladistvého žádné negativní vlivy, nepil, neužíval drogy. V průběhu trestního řízení spolupracoval,

dostavoval se ke konzultacím u probačního úředníka, odpracoval si uložený trest. Při splnění uloženého trestu aktivně a pozitivně plnila svou úlohu rodina mladistvého. V tomto případě rovněž činnost orgánů v trestním řízení splnila svůj účel.

Závěr

Na základě studia interních dokumentů policie, odborné literatury a analýzou statistik jsem se snažil popsat faktory ovlivňující deviantní chování mladistvých a nezletilých.

V teoretické části jsem vycházel především z odborných publikací O. Novotného, J. Chmelíka. Z dostupných dokumentů vyplývá, že problémovou mládež ovlivňují základní sociální prostředí, a to rodina, škola, vrstevníci.

Hlavním prvkem v pozitivním vývoji mladistvých a nezletilých je fungující rodina. Je to jeden ze základních pilířů socializace. Rodina utváří určitý výchovný model, měla by působit pozitivně, být určitým garantem socializace dle platných norem a hlavně pevným zázemím pro vývoj dítěte, s jasně nastavenými, neměnnými pravidly chování. Tedy z tohoto plyne, že rodina nejenže má dbát na zdravý vývoj dítěte po fyzické stránce, ale působit i na pozitivní psychický vývoj.

Dalším pilířem socializace je škola. Jedná se o instituci, která jedince vychovává a vzdělává. Jedná se o prostředí, v kterém mladiství a nezletilí tráví spoustu času a s nadsázkou se dá říci, že je to takovým jejich druhým domovem. Zde se setkávají i s odlišným výchovným modelem. Pro některé je tento výchovný model blízký výchovnému modelu z rodiny. Pro některé však může být diametrálně odlišný. Tedy je nutno, aby pro správný vývoj jedince docházelo k spolupráci mezi rodinou a školou.

Stavem kriminality mládeže v okrese Olomouc jsem se zabýval v praktické části, kdy z porovnání statistických dat vyplývá, že kriminalita mládeže v období let 2004-2009 nijak výrazně nekolísá a spíše kopíruje celorepublikové statistiky. Vyhodnocení je však velmi relativní, jelikož se při zpracování statistických dat dá vycházet pouze z dat objasněných případů. Z těchto však vyplývá, že stoupá míra agresivity při páchání trestné činnosti, což je velmi špatným signálem a nabádá k důrazu na primární prevenci.

Důležitou roli a velmi nezanedbatelnou ve výchově mají instituce určené pro pomoc problémové mládeži a to dobře propracovanými preventivními programy, které sledují aktuální vývoj společnosti a pružně na tento vývoj reagují. Dále v případě nutnosti řešit problémovou mládež z důvodu vybočení z nastavených norem jsou tyto instituce schopny společné koordinace svých postupů za účelem snahy o nápravu delikventního chování jedince, o jeho pozitivní postoj k platným společenským normám.

Jako prioritní je vždy prevence a jako nejúčinnější se jeví preventivní působení na jedince od raného věku. Dá se říci, že včasným a vhodným způsobem výchovy dospělí v rodině budou působit na své děti s cílem zamezit, případně eliminovat možnost působení negativních faktorů na vývoj jedince. Směřovat výchovu jedince k pozitivnímu chápání postojů společnosti, které jsou zakotveny v celospolečensky uznávaných normách.

Anotace

Jméno a příjmení:	Robert Kolář
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Marcela Musilová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2010
Název práce:	Kriminalita mládeže v regionu
Název v angličtině:	Youth criminality in the region
Anotace práce:	Práce je zaměřena na problematiku kriminality mládeže v regionu, zhodnocení statistických dat, zaměření se na rizikové faktory delikventního chování ve výzkumné části metodou studia dokumentů.
Klíčová slova:	škola, rodina, výchova, kriminalita mladistvých a nezletilých, podmínky a příčiny kriminality, prevence
Anotace v angličtině:	Work is focused on youth criminality in the region, an assessment of statistical data, concentrating on risk factors of delinquent behaviour in the researching part by methods of documents' studying.
Klíčová slova v angličtině:	school, family, education, youth and teenagers criminality, circumstances and causes of criminality, prevention
Rozsah práce:	42 stran
Jazyk práce:	český jazyk

Literatura

- [1] ČÁP, Jan; MAREŠ, Jiří. *Psychologie pro učitele*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2001. 656 s. ISBN 80-7178-463-X.
- [2] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Vyd. 3. Praha : Portál, 2000. 256 s. ISBN 80-7178-475-3.
- [3] CHMELÍK, Jan; *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. Vyd. 2. Praha : MV ČR, Odbor personální práce a vzdělávání, 1998. 122 s.
- [4] KUČHTA, Josef, et al. *Kriminologie : I.část*. Vyd. 2. Brno : Masarykova Univerzita, Právnická fakulta, 1999. 1431 s. ISBN 80-210-2204-3.
- [5] LANGMEIER, Josef; KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie*. 3. dopl. vyd. Praha : Grada, 1998. 344 s. ISBN 80-7169-195-X.
- [6] LANGMEIER, Josef; BALCAR, Karel; ŠPITZ, Jan. *Dětská psychoterapie*. 2. dopl. vyd. Praha : Portál, 2000. 432 s. ISBN 80-7178-381-1.
- [7] MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíce potřebují*. Vyd. 1. Praha : Portál, 1994. 108 s. ISBN 80-7178-006-5.
- [8] MATĚJČEK, Zdeněk. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Vyd. 1. Praha : Portál, 1994. 98 s. ISBN 80-85282-83-6.
- [9] MATOUŠEK, Oldřich; KROFTOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2003. 344 s. ISBN 80-7178-771-X.
- [10] MUSILOVÁ, Marcela. *Případová studie jako součást pedagogické praxe*. 2. dopl. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2003. 42 s. ISBN 80-244-0749-3.
- [11] MUSILOVÁ, Marcela ; MUSIL, Jiří. *Asistentská praxe. Cvičebnice a metodické vádemékum*. Vyd. 1. Olomouc : Univerzita Palackého, 2001. 48 s. ISBN 80-244-0297-1.
- [12] MUSILOVÁ, Marcela . *Individuální praxe : metodika a cvičebnice*. Vyd. 1. Olomouc : Univerzita Palackého, 2004. 55 s. ISBN 80-244-0854-6.

- [13] NOVOTNÝ, Oto, et al. *Kriminologie*. Vyd.1. Praha : Eurolex Bohemia, 2001. 411 s. ISBN 80-86432-08-4.
- [14] NOVOTNÝ, Oto, et al. *Kriminologie*. 3. dopl. vyd. Praha : ASPI, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.
- [15] ŘEZÁČ, Jaroslav. *Sociální psychologie*. Vyd. 1. Brno : Paido, 1998. 268 s. ISBN 80-85931-48-6.
- [16] ŘÍČAN, Pavel; KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Dětská klinická psychologie*. 4. dopl. vyd. Praha : Grada, 2006. 603 s. ISBN 80-247-1049-8.

Internetové zdroje

- [17] *Kápezet* [online]. 2005, 2007 [cit. 2010-06-09]. Prevence kriminality a delikvence . Dostupné z WWW:
<<http://www.kapezet.cz/index.php?object=General&articleId=155&leveMenu=0>>.
- [18] KOLÁŘ, Michal. *www.poradenskecentrum.cz/pet-stupnu-sikany* [online]. 2007 [cit. 2010-06-09]. Pět stupňů šikany. Dostupné z WWW:
<<http://www.poradenskecentrum.cz/pet-stupnu-sikany.html>>.
- [19] NEZVAL, Jíří. *Mšmt* [online]. 2003, 2009 [cit. 2010-06-09]. Prevence rizikového chování. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/prevence-ptj>>.
- [20] *Probační a mediační služba ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-06-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.pmscr.cz/o-pms/>>.
- [21] *Www.policie.cz* [online]. c2010 [cit. 2010-06-19]. Dostupné z WWW:
<<http://www.policie.cz/clanek/kapka-prevence.aspx>>.
- [22] *Www.policie.cz* [online]. c2010 [cit. 2010-05-18]. Statistiky. Dostupné z WWW:
<<http://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>>.

Zákony

- [23] JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád*. Vyd. 1. Praha : Leges, 2009. 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6.
- [24] JELÍNEK, Jiří; MELICHAROVÁ, Dita. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže : s poznámkami a judikaturou*. Vyd. 1. Praha : Linde, 2004. 144 s. ISBN 80-7201-493-5.
- [25] trivis. *Úplné znění zákona č. 140/1961 Sb. : trestní zákon*. Vyd. 5. Praha : Armex, 2009. 128 s. ISBN 978-80-86795-72-0.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Poučení o ochraně soukromí mladistvých a nezletilých dle zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 141/1961 Sb., zákona č. 101/2000 Sb.

Příloha č. 2 – Poučení mladistvého podezřelého ze spáchání provinění

Příloha č. 3 – Poučení osoby mladší 15 let podezřelé ze spáchání činu jinak trestného

Příloha č. 4- Poučení zákonného zástupce mladistvého podezřelého

Poučení o ochraně soukromí mladistvých a nezletilých

dle zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 141/1961 Sb., zákona č. 101/2000 Sb.

Podle § 3 odst. 5 zákona číslo 218/2003 Sb. je v řízení podle tohoto zákona třeba chránit osobní údaje osoby, proti níž se řízení vede, a její soukromí, aby každá taková osoba byla chráněna před škodlivými vlivy, a při dodržení zásady, že je považována za nevinou, dokud její vina nebyla prokázána zákonným způsobem.

Podle § 53 odst. 1 zákona číslo 218/2003 Sb. nestanoví-li tento zákon jinak, nikdo nesmí jakýmkoliv způsobem zveřejnit žádnou informaci, ve které je uvedeno jméno, popřípadě jména, a příjmení mladistvého, nebo která obsahuje informace, které by umožnily tohoto mladistvého identifikovat.

Podle § 53 odst. 2 zákona číslo 218/2003 Sb. se za postup v rozporu s výše uvedeným nepovažuje sdělení informací během trestního řízení, pokud účelem takového postupu není jejich zveřejnění, anebo je-li jejich účelem pátrání po mladistvém. Totéž obdobně platí o sdělení informací probačním úředníkem dalším osobám, pokud je jejich sdělení nutné pro získání informací, které se vztahují k vypracování zprávy vyžadované tímto zákonem, nebo bez nichž nelze kvalifikovaně provádět dohled nad mladistvým nebo o něj pečovat, popřípadě kontrolovat plnění podmínek a omezení, které mu byly stanoveny, a zjistit bezpečnost osob, jež s ním přicházejí do kontaktu.

Podle § 53 odst. 4 zákona číslo 218/2003 Sb. jsou osoby, kterým byly sděleny informace podle § 53 odst. 2 zákona číslo 218/2003 Sb. povinny uložit tyto sdělené informace odděleně od jakýchkoli dalších záznamů o mladistvém, kterého se tyto informace týkají a zajistit, pokud tento zákon nestanoví jinak, aby nikdo další neměl k těmto informacím přístup.

Podle § 92 odst. 3 zákona číslo 218/2003 Sb. platí ustanovení § 53 zákona číslo 218/2003 Sb. o rozsahu zákazu zveřejňování informací o mladistvém obdobně i v řízení ve věcech dětí mladších patnácti let.

Podle § 8b odst. 1 zákona číslo 141/1961 Sb. osoby, kterým byly orgány činnými v trestním řízení poskytnuty informace o osobách zúčastněných na trestním řízení pro účely trestního řízení nebo k výkonu práv nebo plnění povinností stanovených zvláštním právním předpisem, je nesmějí nikomu dále poskytnout, pokud jejich poskytnutí není nutné k uvedeným účelům.

Podle § 8b odst. 2 zákona číslo 141/1961 Sb. nikdo nesmí v souvislosti s trestným činem

spáchaným na poškozeném jakýmkoli způsobem zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti poškozeného, který je osobou mladší 18 let nebo vůči němuž byl spáchán trestný čin kuplířství nebo šíření pornografie nebo některý z trestných činů proti životu a zdraví, svobodě a lidské důstojnosti nebo proti rodině a mládeži.

Podle § 8b odst. 3 zákona číslo 141/1961 Sb. zveřejnění obrazových snímků, obrazových a zvukových záznamů nebo jiných informací o průběhu hlavního líčení nebo veřejného zasedání, které by umožnily zjištění totožnosti poškozeného uvedeného v odstavci 2, je zakázáno.

Podle § 8b odst. 5 zákona číslo 141/1961 Sb. zákaz zveřejnění informací uvedený v odstavcích 2 až 3 neplatí, dá-li k jejich zveřejnění poškozený předchozí písemný souhlas; je-li poškozený mladší 18 let nebo je zbaven způsobilosti k právním úkonům anebo je jeho způsobilost k právním úkonům omezena, musí dát takový souhlas také jeho zákonný zástupce.

Porušení této povinnosti může být postiženo v případě fyzické osoby podle § 44a zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, pokutou až do výše 1 000 000,-Kč, v případě spáchání tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000,-Kč, právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě může být za tento správní delikt, podle § 45a zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, uložena pokuta až do výše 1 000 000,-Kč, v případě spáchání tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000,-Kč, případně posouzeno i jako trestný čin Neoprávněné nakládání s osobními údaji podle § 180 trestního zákoníku.

Poučení mladistvého podezřelého ze spáchání provinění

Podle § 42 odst. 2 zákona č. 218/2003Sb., musíte mít obhájce od okamžiku, kdy jsou proti Vám použita opatření podle tohoto zákona nebo provedeny úkony podle trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyrozumění obhájce o něm zajistit. Podle § 44 zákona č. 218/2003Sb., neuzijete-li svého práva zvolit si obhájce a nebude-li Vám zvolen zákonným zástupcem, může Vám jej zvolit Váš příbuzný v pokolení přímém, Váš sourozenec, osvojitel, manžel, druh, jakož i zúčastněná osoba a tyto osoby tak mohou učinit i proti Vaší vůli. V případě, že nedojde ke zvolení obhájce, bude Vám obhájce ve smyslu ustanovení § 39 trestního řádu ustanoven. V průběhu trestního řízení si můžete kdykoliv místo obhájce, který Vám byl ustanoven či zvolen oprávněnou osobou, zvolit obhájce jiného.

Podle § 7 zákona č. 218/2003Sb., trestnost činu, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož hranice nepřevyšuje pět let zaniká, jestliže po spáchání činu dobrovolně odstraníte nebo napravíte způsobený následek, anebo se o to pokusíte, zejména nahrazením způsobené škody, učiníte opatření potřebná k její náhradě nebo se jinak pokusíte odčinit způsobené následky, svým chováním projevíte účinnou snahu po nápravě a čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.

Podle § 15 odst. 3 zákona č. 218/2003Sb., může na základě Vašeho souhlasu soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce uložit výchovná opatření již v přípravném řízení, a to nejdéle do jeho pravomocného skončení. Máte právo kdykoliv v průběhu řízení až do jeho pravomocného skončení svůj souhlas odvolat prohlášením adresovaným soudu pro mládež a v přípravném řízení státnímu zástupci, který vede řízení. Výkon výchovného opatření tím končí.

Podle § 44 odstavce 1 trestního řádu oprávnění poškozeného nemůže vykonávat ten, kdo je v trestním řízení stíhán jako spoluobviněný.

Jestliže si obhájce do dne hod..... nezvolíte sám nebo nebude-li Vám v této době zvolen zákonným zástupcem, příbuzným v pokolení přímém, sourozencem, osvojitelem, osvojencem, manželem, druhem nebo zúčastněnou osobou, bude Vám obhájce ustanoven soudem.

Poučení osoby mladší 15 let podezřelé ze spáchání činu jinak trestného

Po seznámení s předmětem výslechu tě poučuji:

Ve věci máš právo se vyjádřit ke všemu co se ti klade za vinu, ale nejsi povinen vypovídat. Pokud budeš vypovídat, můžeš uvádět okolnosti, které svědčí v tvůj prospěch. Máš právo užívat při výslechu svůj mateřský jazyk. Máš právo nahlédnout do spisu, dělat si z něho výpisky a poznámky a pořizovat kopie spisu. Při své výpovědi si nesmíš vůči nikomu jinému nic vymýšlet co není pravda. V případě prokázání tvého protiprávního jednání bude věc řešit soud pro mládež.

Po sepsání protokolu, na konci výslechu, si tento protokol přečteš, nebo ti bude přečten a když budeš chtít něco v protokole opravit, doplnit nebo změnit, tak to řekneš a protokol bude takto opraven.

Poučení zákonného zástupce mladistvého podezřelého

Vás ve smyslu zákona číslo 218/2003 Sb., zákona č. 141/1961 Sb., zákona č. 101/2000 Sb., poučuji o ochraně soukromí mladistvých a nezletilých

Podle § 3 odst. 5 zákona číslo 218/2003 Sb. je v řízení podle tohoto zákona třeba chránit osobní údaje osoby, proti níž se řízení vede, a její soukromí, aby každá taková osoba byla chráněna před škodlivými vlivy, a při dodržení zásady, že je považována za nevinou, dokud její vina nebyla prokázána zákonným způsobem.

Podle § 53 odst. 1 zákona číslo 218/2003 Sb. nestanoví-li tento zákon jinak, nikdo nesmí jakýmkoliv způsobem zveřejnit žádnou informaci, ve které je uvedeno jméno, popřípadě jména, a příjmení mladistvého, nebo která obsahuje informace, které by umožnily tohoto mladistvého identifikovat. Podle § 53 odst. 2 zákona číslo 218/2003 Sb. se za postup v rozporu s výše uvedeným nepovažuje sdělení informací během trestního řízení, pokud účelem takového postupu není jejich zveřejnění, anebo je-li jejich účelem pátrání po mladistvém. Totéž obdobně platí o sdělení informací probačním úředníkem dalším osobám, pokud je jejich sdělení nutné pro získání informací, které se vztahují k vypracování zprávy vyžadované tímto zákonem, nebo bez nichž nelze kvalifikovaně provádět dohled nad mladistvým nebo o něj pečovat, popřípadě kontrolovat plnění podmínek a omezení, které mu byly stanoveny, a zjistit bezpečnost osob, jež s ním přicházejí do kontaktu.

Podle § 53 odst. 4 zákona číslo 218/2003 Sb. jsou osoby, kterým byly sděleny informace podle § 53 odst. 2 zákona číslo 218/2003 Sb., povinny uložit tyto sdělené informace odděleně od jakýchkoli dalších záznamů o mladistvém, kterého se tyto informace týkají a zajistit, pokud tento zákon nestanoví jinak, aby nikdo další neměl k těmto informacím přístup.

Podle § 92 odst. 3 zákona číslo 218/2003 Sb. platí ustanovení § 53 zákona číslo 218/2003 Sb. o rozsahu zákazu zveřejňování informací o mladistvém obdobně i v řízení ve věcech dětí mladších patnácti let.

Podle § 8b odst. 1 zákona číslo 141/1961 Sb. osoby, kterým byly orgány činnými v trestním řízení poskytnuty informace o osobách zúčastněných na trestním řízení pro účely trestního řízení nebo

k výkonu práv nebo plnění povinností stanovených zvláštním právním předpisem, je nesmějí nikomu dále poskytnout, pokud jejich poskytnutí není nutné k uvedeným účelům.

Podle § 8b odst. 2 zákona číslo 141/1961 Sb. nikdo nesmí v souvislosti s trestným činem spáchaným na poškozeném jakýmkoli způsobem zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti poškozeného, který je osobou mladší 18 let nebo vůči němuž byl spáchán trestný čin kuplířství nebo šíření pornografie nebo některý z trestných činů proti životu a zdraví, svobodě a lidské důstojnosti nebo proti rodině a mládeži.

Podle § 8b odst. 3 zákona číslo 141/1961 Sb. zveřejnění obrazových snímků, obrazových a zvukových záznamů nebo jiných informací o průběhu hlavního líčení nebo veřejného zasedání, které by umožnily zjištění totožnosti poškozeného uvedeného v odstavci 2, je zakázáno.

Podle § 8b odst. 5 zákona číslo 141/1961 Sb. zákaz zveřejnění informací uvedený v odstavcích 2 až 3 neplatí, dá-li k jejich zveřejnění poškozený předchozí písemný souhlas; je-li poškozený mladší 18 let nebo je zbaven způsobilosti k právním úkonům anebo je jeho způsobilost k právním úkonům omezena, musí dát takový souhlas také jeho zákonný zástupce.

Porušení této povinnosti může být postiženo v případě fyzické osoby podle § 44a zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, pokutou až do výše 1 000 000,-Kč, v případě spáchání tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000,-Kč, právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě může být za tento správní delikt, podle § 45a zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, uložena pokuta až do výše 1 000 000,-Kč, v případě spáchání tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000,-Kč, případně posouzeno i jako trestný čin Neoprávněné nakládání s osobními údaji podle § 178 trestního zákona.

Dále ve smyslu § 43 zákona č. 218/2003 Sb. Vás poučuji:

Podle § 43 odst. 1 zákonný zástupce mladistvého je oprávněn mladistvého zastupovat, zejména zvolit mu obhájce, činit za mladistvého návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky, je též oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit mladistvý. Ve prospěch mladistvého může zákonný zástupce tato práva vykonávat i proti jeho vůli.

Podle § 43 odst. 2 v případech, v nichž zákonný zástupce mladistvého nemůže vykonávat svá

práva uvedená v odstavci 1 a je nebezpečí z prodlení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví k výkonu těchto práv mladistvému opatrovníka. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.

Jestliže se rozhodnete zvolit mladistvému obhájce (dle § 42 odst. 2 zák.č.218/2003Sb. mladistvý obhájce mít musí), stanovím Vám pro jeho zvolení lhůtu do hod., dne .
Pokud mu obhájce v této lhůtě nezvolíte, nezvolí si jej sám nebo tak neučiní další osoby k tomu oprávněné ze zákona, bude mu obhájce ustanoven soudem.

